

betalen. Want als we de macht hadden, dergelijke eischen door te voeren, konden we tot **andere** dingen dwingen. Wat de kwestie verbruiksbelasting betreft, men zou kunnen zeggen: alle dingen worden in het kapitalisme tot **waren**. Maar bij een evenredige schoolgeldheffing betaalt maar een **deel** van de bourgeoisie, n.l. dat deel, dat van de school gebruik maakt. Wij hebben dus een beteren vorm in de progressieve belasting. Wat de commissie wil, is een slechtere vorm.

Er is op het oogenblik een strooming, om alle onderwijs kosteloos te stellen. Wij hebben ons af te vragen, of wij voor onzen strijd H.-, M.- en technisch onderwijs noodig hebben. En dan zeggen wij: Neen, wat wij noodig hebben, is algemeene ontwikkeling. De bourgeoisie daarentegen heeft een leger technische ambtenaren noodig. Dat is geen belang van ons. Wij moeten hebben: zoo hoog mogelijk opgevoerde algemeene ontwikkeling.

Voorzitter: Wij willen inderdaad het primaire onderwijs voor de gansche maatschappij, omdat het voor den vooruitgang van de maatschappij, voor **allen** noodzakelijk is. Net zoo goed als we soms met industriele eischen instemmen, moeten we den eisch van primair onderwijs ook voor de bezittende klassen stellen. De commissie is met haar kosteloos-alleen-voor-arbeiders en daarmee gelijkstaanden op een zeer zwak punt aangeland. Aan Voogd antwoordt voorzitter, dat wij toch gerust leeren kunnen van wat in de S. D. A. P. gebeurt. Nog een speciale taktische eisch, om het **geheele** primaire onderwijs kosteloos te stellen, is, dat het de scherpste wijze van optreden is. Voorzitter concludeert dat, om algemeene en bijzondere redenen invoegen van 't woord „kosteloos” voor het primaire onderwijs absoluut noodzakelijk is.

S. de Wolff verdedigt nog eenmaal het voorstel der commissie als „zuivere eisch”.

Kalter, Rotterdam, zegt, de verandering van „van staatswege” in „op staatskosten” voor te stellen, om te voorkomen, dat de onderwijzers staatsambtenaren zouden worden.

Daarna wordt tot **stemming** overgegegaan, de verstrekkende eisch: „alle onderwijs, Hooger, Middelbaar en Technisch mee inbegrepen, kosteloos voor allen”, het eerst.

Aangenomen met alleen Amsterdam en Zwolle tegen. Bussum, Den Haag, Leiden, Rotterdam, Utrecht, Weesp en Westeremden voor. (228 stemmen voor, 182 tegen).

t Amendement-Voogd (overgenomen door een der afdelingen) om de omschrijving van de uitbreiding van het onderwijs weg te laten en in te voegen na „uitbreiding” het

woord **verbetering**, wordt aangenomen met alleen Den Haag tegen. (362 stemmen voor, 48 tegen).

t Amendement-Leiden: „Verstrekkung van vakonderwijs van staatswege” in te voegen, wordt verworpen met Amsterdam, Utrecht, Westeremden en Zwolle tegen. (207 stemmen tegen, 203 voor).

Dat van Rotterdam, om „van staatswege” te vervangen door: **op staatskosten**, verworpen met alleen Leiden, Rotterdam en Zwolle voor. (263 tegen, 147 voor).

De geamendeerde en aldus aangenomen onderwijs-paragraaf luidt nu:

Verplicht neutraal lager onderwijs van staatswege en zoo groot mogelijke uitbreiding en verbetering, ook wat betreft de lichamelijke verzorging der leerlingen. Kostelooze openstelling van alle inrichtingen van openbaar onderwijs.

Par. 6 aangenomen.

Par. 7, nadat Bussum haar amendement heeft ingetrokken, eveneens aangenomen.

Par. 8. De commissie is tegen het amendement-Amsterdam, oordeelt „afschaffing van celstraf” een te gespecialiseerde eisch. Het amendement wordt verworpen; het artikel daarna aangenomen.

Par. 9, 10 en 11 worden aangenomen. Een nieuw voorstel, door Leiden ingediend, eischt bestrijding van het alcoholisme. De meerderheid van het P. B. en de commissie verdedigen het (echter in een door de commissie voorgestelde eenvoudiger vorm) o.a. omdat het alcoholisme zoo'n speciale Hollandsche kwestie is.

v. d. Wijk, Amsterdam, is er tegen. De Amsterdamsche delegatie wenscht het niet in het program, omdat zij meent, juist in Holland, te moeten doen uitkomen, dat het alcoholisme niet op zich zelf, maar als uiting van het kapitalisme moet worden bestreden en dat we dit metterdaad doen door onzen ganschen strijd.

Roosje Vos—Stel, Westeremden, acht het tegen de werkelijkheid in, geen afzonderlijke bestrijding van het alcoholisme aan te nemen, waar er sedert tientallen van jaren een beweging tegen het alcoholisme bestaat, die parallel gaat met ons.

Mannoury, P. B., vindt het een oud vooroordeel, dat we uitingen van het kapitalisme niet apart zouden moeten bestrijden. Dat is een ideologisch standpunt. Dan zou er ook geen vakbeweging moeten zijn. Wij moeten integendeel vooral onze aandacht geven aan wat de geestelijke wapens belemmert.

Helmers, Zwolle: Wanneer wij zoo in onderdeelen gaan,

moeten we ook bestrijding van de prostitutie opnemen. Er zijn meer geheel-onthouders geen dan wèl lid van de partij.

Voorzitter gelooft ook niet, dat de drankbestrijders-beweging met ons meegaat. Maar afgescheiden daarvan, is hij er voor, de paragraaf in ons program te zetten. Par. 12 wordt daarna aangenomen met A'dam, Utrecht en Zwolle tegen. (205 stemmen voor, 195 tegen).

Voorzitter: Wij hebben nu een voorbeeld gegeven, hoe een strijdprogram moet worden behandeld. Wij hebben gekeken enkel naar ons doel en niet naar de burgerlijke partijen. Er niet naar gevraagd, of die de programpunten zullen gebruiken voor of tegen ons. Spreker hoopt, dat niemand het overdrijving acht, wanneer hij zegt, dat in jaren en jaren niet op dergelijke wijze over die dingen is **kunnen** gesproken worden. Toch moeten we ons zelve niet in de hoogte steken, want het kon **nog** beter. Daarvoor moeten we ons de intellectueele krachten ieder voor ons persoonlijk aanschaffen. Voorzitter dankt de sprekers, de commissie en van deze inzonderheid De Wolff.

STRIJDPROGRAM DER S. D. P.

vastgesteld door het congres van 23 Mei 1909.

1. Democratiseering van alle vertegenwoordigende lichamen en **van de verkiezingswijze** der uitvoerende gezagspersonen en -lichamen (aanschaffing der Eerste Kamer, volksreferendum, evenredige vertegenwoordiging, republikeinsche regeringsvorm).

Algemeen, gelijk, enkelvoudig en rechtstreeksch kies- en stemrecht voor mannen en vrouwen, die hun 20ste jaar bereikt hebben, met geheime stemming. Korte wetgevende tijdperken.

2. Bestrijding van alle maatregelen en wettelijke voorschriften, die de arbeidersklasse zouden belemmeren in haar vrijheid van organisatie en actie (recht van vereeniging, vergadering, meenings- en uilingsvrijheid, stakingsrecht zonder onderscheid tusschen arbeiders in vrije bedrijven en ambtenaren of arbeiders in publieken dienst).

3. Afschaffing van alle bepalingen, die er op gericht zijn de politieke en economische gelijkgerechtigdheid der vrouw te verkorten (bestrijding van elk streven om de mogelijkheid tot of gelegenheid voor beroepsarbeid voor de vrouw te verminderen en de vrouw van het terrein van den maat-

schappelijken arbeid terug te dringen, met wettelijke, beschermende bepalingen voor arbeidsters, voor zoover die in het algemeen door haar lichamelijke gesteldheid geboden zijn en in het bijzonder ten einde de moeder-arbeidster de uitoefening harer moederfuncties mogelijk te maken, dus moederschapsverzekering).

4. Een arbeidswetgeving, ter bevordering van de lichamelijke en geestelijke weerbaarheid der arbeidersklasse, zoo-wel in de nijverheid, den handel en 't vervoerwezen, als in den landbouw en de veeteelt (achturige werkdag, afschaffing of zoo groot mogelijke beperking van den nacht arbeid, verbod van kinderarbeid tot 14-jarigen leeftijd, bijzondere bescherming tot het 18de jaar; kostelooze verzekering der arbeiders **en met hen gelijkstaanden** tegen de gevolgen van ziekte, invaliditeit, ongevallen, werkloosheid, ouderdom en overlijden, onder contrôle en medebestuur van belanghebbers; ingrijpende hygiënische bedrijfswetgeving; regeling der arbeidsinspectie op een wijze, die een volledige toepassing der arbeidswetgeving waarborgt).

5. Verplicht neutraal lager onderwijs van staatswege, en zoo groot mogelijke uitbreiding **en verbetering** ook wat betreft de lichamelijke verzorging der leerlingen. **Kostelooze openstelling van alle inrichtingen van openbaar onderwijs.**

6. Volledige scheiding van kerk en staat (weigering van alle subsidies uit publieke kassen aan kerkelijke instellingen en voor kerkelijke of godsdienstige doeleinden).

7. Afschaffing van het militaire stelsel. Invoering van een algemeene volkswapening in plaats van 't staande leger.

8. Kostelooze rechtspleging voor arbeiders en met hen gelijkstaanden. Deelneming van gekozen leeken aan de rechtspraak (volks-jury). Schadeloosstelling voor niet schuldig gebleken in hechtenis gestelden en veroordeelden.

9. Naasting van alle bedrijven, die een monopolistisch karakter dragen. Opheffing van het individueele en concurrentiekarakter van alle vakken van hygiënischen en sanitairen aard (geneeskunde, geneesmiddelen-bereiding, ziekenverzorging enz.)

10. Uitbreiding, verscherping en krachtige doorvoering van de wettelijke bepalingen ter bestrijding van den grond- en woningwoeker en ter bevordering van een deugdelijke volkshuisvesting.

11. Sterk opklimmende belasting op de inkomsten, het vermogen en de erfenissen, met vrijstelling van on- en minvermogens; staatserpacht; afschaffing van alle belastingen op noodzakelijke volksbehoeften.

12. Bestrijding van het alcoholisme. Ingrijpende drankwetgeving. (Bij amendement toegevoegd).

N.B. De vet gedrukte woorden zijn bij amendement toegevoegd aan den ontwerp-tekst of daarin gewijzigd.

Aan de orde is nu de **Motie in zake Vakbeweging.**

Voorzitter heeft tot toelichting niet veel te zeggen; de motie spreekt voor zich zelf. Zij zegt, dat het **ook** noodig is, dat het proletariaat zich in de vakbeweging organiseert en dat daartoe het N. V. V. op 't oogenblik het centrale lichaam is. Het is: 1e. plicht van ieder vakarbeider lid te wezen van zijn vakorganisatie; 2e. wanneer zijn vakorganisatie nog niet bij het N. V. V. is aangesloten, daarvoor te werken. Dit te doen is noodzakelijk voor de bewustwording en de versterking van het proletariaat. Misschien komen we later nog wel eens in strijd met het N. V. V., niettemin is voor onze leden aansluiting aangewezen.

De motie wordt met algemeene stemmen aangenomen. Zij luidt:

MOTIE IN ZAKE VAKBEWEGING.

De Soc.-Dem. Partij,

het in het belang der arbeidersklasse als noodzakelijk erkennende, dat ter ontvoogding van het proletariaat zoowel op politiek als op economisch terrein wordt gestreden,

van oordeel, dat de vakbeweging alleen dan in het belang der arbeidersklasse werkzaam zal zijn, indien zij haar strijd, waar noodig, ook langs den politieken weg voert,

overwegende, dat in Nederland de bij het N. V. V. aangesloten organisaties en het N. V. V. zelve als centrale dezer vakverenigingen aldus den strijd voeren,

spreekt als hare meening uit, dat het de plicht is van elken sociaal-democraat, lid te zijn van een bij 't N. V. V. aangesloten vakvereniging, of, zoo dit in zijn vak nog niet mogelijk is, het daarheen te leiden, dat zijn vakgenooten overtuigd worden van de noodzakelijkheid en het belang van dit standpunt, en al het mogelijke gedaan wordt, om zijn vakvereniging tot aansluiting bij het N. V. V. te brengen,

roept alle arbeiders op tot het voeren van den klassenstrijd, zoowel met de politieke als met de economische wapenen.

Van de **Statuten** kunnen nu maar enkele artikelen meer worden behandeld. Op een geamendeerd voorstel van orde van Mannoury zullen dat zijn punten 12 en 9. Den Haag verzocht ook punt 3. Amsterdam en Westeren den punt 4.

Vooraf is echter door voorzitter nog één ding in bespreking te brengen, n.l. hoe moeten wij optreden bij de Raadsverkiezingen? Wij hebben op het oogenblik geen program en moeten toch bepaalde eischen stellen. Ook taktisch is dit noodzakelijk tegenover de programs van de S. D. A. P. en Vrijz.-Democraten. Daarvoor nu weer een commissie te benoemen, gaat niet. In groote dingen wijken wij op dit punt niet af van de S. D. A. P. Voorzitter stelt nu voor, dat aan het D. B. zal worden opgedragen, uit het S.-D. Gemeenteprogram punten te kiezen, die dan onzen candidaten tot leidraad zullen zijn. Dit wordt goedgevonden.

In discussie komt nu art. 12 van het ontwerp-statuten, loopend over het referendum en geamendeerd door 3 afdeelingen.

Voorzitter zegt: Als het congres meegaat met het amendement-Westereinden, waar het P. B. overigens niet voor is, stelt het P. B. daarin een kleine redactie-wijziging voor. Het P. B. is daarom niet voor het amendement, omdat het P. B. er van uitgaat, dat het congres werkelijk de hoogste macht is in de partij. Ook in de Duitsche, de Oostenrijksche, kortom in de groote buitenlandsche partijen bestaat het referendum niet. Iedereen weet, wat in de oude partij de werking van het referendum is geweest. Een groot aantal leden, die heelemaal niet zijn komen luisteren naar wat van verschillende zijden gezegd is geworden, geeft eenvoudig zijn briefje. De amendementen-Den Haag en Utrecht (eveneens het referendum als regel stellende), nemen over, wat in de statuten van de S. D. A. P. stond. Wij welen uit de practijk, wat dat is geweest. Wij willen op elk oogenblik het congres zelf laten uitmaken, of er over een gevallen besluit referendum zal wezen ja dan neen. Men zal zeggen, als men het congres zelf laat beslissen, zal het ook wel geen referendum toelaten. Wij meenen ook, dat er alleen referendum wezen moet, wanneer het congres zelf meent, dat nog even het oordeel der geheele partij gehoord moet worden. In dien zin heeft het referendum ook een veel ernstiger karakter.

Roosje Vos—Stel, Westereinden: In tegenstelling met het P. B., meenen wij, dat de democratie meer naar voren moet komen in de partij. Voorzitter hield aan het congres voor, hoe het referendum was in de oude partij. Maar zoo behoeft het niet voort te gaan. Wij stellen ons voor, dat in

de nieuwe partij de leden veel meer meelevend zullen. Wij bevelen daarom ons amendement aan.

Mannoury, minderheid P. B., verdedigt 't amendement-Westeremden op de gronden, in zijn „Tribune"-artikel over de kwestie uiteengezet. Evenwel is het niet zijn meening, dat, wanneer het referendum niet wordt aangenomen, er daarom tegen de democratie zou zijn gezondigd, als waarmee de S. D. A. P. geschermd heeft. Maar wij vinden het referendum een meer ideale vorm van democratie, al is de meer primitieve vorm van het congres evengoed democratisch. Het voorstel van het P. B. keurt hij echter daarom af, omdat het hinkt op twee gedachten. Hij meent, dat het in de nieuwe partij wel kan gewaagd worden, het referendum in te voeren als hoogste gezag. Gebeurt dat niet, dan stelt spr. voor, het referendum geheel weg te laten.

De Visser, Den Haag, sluit zich aan bij Westeremden en Mannoury. Voorzitter heeft, volgens spr., te veel het oog op de S. D. A. P. Wij, leden der S. D. P., zijn geen menschen, die maar onze leiders volgen. In dat opzicht zijn wij op een beteren weg. Door het congres te laten uitmaken, of er over een besluit referendum zal wezen, is niet geschikt. Vastgesteld moet worden in de statuten, dat een besluit pas van kracht is, als het referendum heeft beslist. Alleen kan het referendum uitblijven, wanneer de meerderheid van het congres beslist, dat het niet noodig is.

Voorzitter vestigt er nog eens de aandacht op, dat het P. B. zijn meening ontleent aan het voorbeeld van de groote buitenlandsche partijen.

Het amendement-Westeremden wordt in stemming gebracht, maar verworpen met alleen Westeremden en Zwolle voor (388 stemmen tegen, 22 voor). Daarna wordt het amendement-Den Haag-Utrecht, eveneens het referendum als regel stellend, en na verandering van het woordje „daarvoor" in **daarover** en intrekking van het door Utrecht alleen gestelde: „Beneemingen worden niet aan het referendum onderworpen", aangenomen met alleen Weesp (7 stemmen) tegen.

Bij art. 9 verdedigt Mannoury nog eens de verheffing van het referendum, nu het eenmaal is aangenomen, tot het hoogste gezag in de partij.

Voorzitter: In gevallen, dat er geen referendum is, zou er dus geen hoogste gezag zijn.

Mannoury: Dan voorziet het P. B.

Deze discussie wordt niet verder voortgezet.

Omtrent den tijd, waarop het **Jaarcongres** zal worden gehouden, wordt door Visscher, Amsterdam, gepiept 10. tegen een verschuifbaren dag; 20. voor achterenvolgen-

de dagen, omdat we anders telkens tot verdeelen van de te behandelen stof komen over kort op elkaar volgende congressen. Ook wenscht hij het congres niet zoover in den zomer. Stelt den slotte voor: de Kerstdagen.

Pieters, Bussum, wil vooral vaste tijden tusschen de congressen en geen werkdagen.

Voorzitter zegt, dat dit laatste natuurlijk de bedoeling is; beveelt verder de redactie van de commissie aan, die ten slotte met 215 tegen 195 stemmen werd aangenomen. Tegen waren Amsterdam, Bussum en Zwolle.

Omtrent de bijeenroeping van een spoedcongres wordt het amendement-Den Haag, dat voor „de volstrekte meerderheid" 1/3 wil lezen, aangenomen.

Nog wordt aan de orde gesteld art. 3. Daarop heeft Den Haag een amendement, n.l. om punt c weg te laten. Het betreft het steunen van coöperaties.

Voorzitter acht het niet geschikt tegenover de Internationale, dat wij de coöperaties schrappen zouden.

Coltof, Den Haag, bedoelt uit te spreken, dat de arbeiders-coöperatie in geen vorm strijdmiddel voor de arbeidersklasse kan zijn. Met het aannemen van het voorstel der commissie wordt over de coöperatie-kwestie-zelf een oordeel uitgesproken. Is deze daarvoor nog niet rijp, is de partij voor dat oordeel nog niet rijp, dan doen wij beter het betreffende punt uit te schakelen uit de statuten. Den Haag heeft gemeend te moeten nagaan de voordeelen en de nadeelen van de coöperatie. Zekere overdreven voorstellingen, die men van de coöperatie heeft gehad, zijn niet meer gangbaar in de partij. Tegenover de voordeelen staan nadeelen. Onder de eerste waardeerde men, dat de coöperatie een leerschool was voor de arbeidende klasse, die het bedrijf er door leerde besturen en de democratie leerde toepassen, die noodzakelijk zou zijn bij de latere regeling van de productie. Verder, dat zij de arbeidsvoorwaarden opvoerde en geld leverde. Deze voordeelen zijn te weerleggen met de argumenten, dat de coöperatie zoo beperkt is, dat zij, in plaats arbeiders vrij te maken voor den strijd, integendeel aan dien strijd goede krachten onttrekt, dat zij het loon opvoert alleen maar voor het kleine groepje, direct bij de coöperatie betrokkenen. Blijf over het geld. Wij erkennen, dat dit waardevol is, maar willen het toch niet op alle voorwaarden. Het grootste nadeel van de coöperatie is, dat het den schijn heeft van iets, wat het niet is. Gedeeltelijk door dien schijn is de coöperatie geworden een bron van verderf; tendenzen van revisionisme en opportunisme zijn er door opgekomen en versterkt. Spr. herinnert ook aan de modelfabrieken, zooals wij die uit de

artikelen van v. d. Goes kennen. Wat dan, zegt spr., geen model-fabrieken? Hij eindigt met de conclusie: Wij kunnen profiteren van de voordeelen, maar accepteren niet den band tusschen arbeidersbeweging en coöperatie.

De Wolff, Amsterdam: Onze delegatie zal stemmen voor het voorstel-Den Haag. Niet om de argumenten, door Den Haag aangevoerd, maar omdat in het voorstel van de commissie geen verschil gemaakt wordt tusschen deze en andere eischen. Coöperatie valt bovendien toch ook onder letter „h”. De kwestie van de coöperatie is geschikt voor de program-commissie.

Gorter, P. B., stelt voor, „c” te handhaven. Hij is het er natuurlijk mee eens, de coöperatie in de commissie te behandelen, maar acht het verkeerd, een middel dat goed kan zijn, zoo maar te schrappen.

Vakbeweging en politieke actie kunnen ook slecht toegepast worden. De partij mag zich niet den schijn geven, alsof wij hier niet overtuigd zijn, dat coöperatie goed kan zijn.

Voorzitter geeft eveneens in ernstige overweging, punt „c” niet te schrappen. De motiveering van Coltof stemt overeen met de daden, waarmee hij in Den Haag kennis heeft gemaakt. Wij moeten niet, een middel dat wij allen hebben verdedigd, op dit oogenblik uit onze strijdmiddelen lichten.

De Wolff, Amsterdam: Wat wordt bedoeld met: door het congres aan te wijzen vormen van coöperatie? Met dit artikel weten wij nog niet, welke vormen bedoeld worden en als woordvoerders van de S. D. P. staan wij op onvast standpunt.

Voorzitter: Het artikel zegt niet anders, dan dat wij in beginsel er ons voor verklaren. Door de dingen in Den Haag moeten wij ons niet laten beïnvloeden. Hij geeft Amsterdam in overweging, haar steun aan het amendement-Den Haag in te trekken.

Coltof, Den Haag, zegt, veel van zijn amendementen ontleend te hebben aan de brochure-Kautsky, die echter niet tot spr.'s conclusie komt. (Stemmen: „Juist.”) Het was misschien niet goed, aan het eind van het congres deze beschouwing ten beste te geven, maar spr. kon zich toch niet van motiveering onthouden. Een principieele beslissing wordt z.i. door het amendement niet genomen.

Gorter, P. B., zegt nog, dat, wanneer het ons gelukt, een arbeidersbeweging in Marxistische richting te krijgen, hij de mogelijkheid ziet eener goede coöperatie.

In stemming gebracht, wordt het amend.-Den Haag, met alleen Den Haag-zelf voor (48 stemmen) verworpen.

Voor punt 15 is geen tijd meer. De Wolff merkt op, dat er aan dat punt (bevoegdheid tot schrijven, publiceeren en verspreiden) heel wat vast zit, waarop Voorzitter antwoordt, dat het ons niet bindt, zoolang het niet aanvaard is.

Aangezien het vastgestelde sluitingsuur geslagen heeft, zegt Voorzitter: Wij hebben nu te zorgen, dat het bewustzijn, dat wij te brengen hebben, ook werkelijk in deze laatste dagen vóór de verkiezingen door ons gebracht wordt. Wij hebben vandaag getoond, hoe door onze partij moet worden opgetreden. Bij ons moet het anders gaan dan vroeger in de politieke partij. Na de verkiezingen is ons werk niet uit, maar begint het pas. De slapte, die het tegenwoordig kenmerk is van de politiek, zal spoedig genoeg omslaan in strijd.

Met de woorden: Organiseert u, blijft werken na de verkiezingen! Dit zij van nu af aan ons doel! sluit voorzitter de vergadering.

De aangenomen artikelen van de statuten luiden:

Art. 3. c. Het bevorderen en steunen der door het congres aan te wijzen vormen van arbeiderscoöperatie.

Art. 9, alinea 4 en 5. Het Partijbestuur kan ten allen tijde een buitengewoon congres bijeenroepen of een spoedreferendum houden.

Het is hiertoe verplicht, wanneer een aantal afdelingen, te zamen vertegenwoordigend 1/3 der partijleden, het verlangen.

Art. 12. Alle door het congres aangenomen voorstellen worden binnen 4 weken na het congres aan het referendum onderworpen. Zij worden van kracht, zoodra zij door het referendum zijn goedgekeurd.

Het congres kan van bepaald aangewezen besluiten de onmiddellijke uitvoering gelasten, zonder dat daarover een referendum moet plaats hebben.

Uitgesteld werd de behandeling van het overige deel der Statuten en van het Huishoudelijk Reglement tot een nadere Algemeene Vergadering *).

*) Deze vergadering, het vierde congres der partij, heeft plaats gehad op 30 Januari 1910.

De aldaar aangenomen tekst luidt:

STATUTEN.

I. Van den Naam.

ART. 1. De Vereeniging, genaamd Sociaal-Democratische Partij in Nederland, is gevestigd te Amsterdam.

II. Van het Doel.

ART. 2. Het doel en streven der partij is neergelegd in haar beginselprogram, luidende:

De ontwikkeling der maatschappij heeft geleid tot de kapitalistische voortbrengingswijze, waarbij de grond en de andere arbeidsmiddelen zich bevinden in handen van enkele personen, tegenover welke zich de klasse heeft gevormd van hen, die, van alle bezit ontbloot, totaal van de bezittende klasse afhankelijk zijn.

Deze kapitalistische voortbrengingswijze heeft ten gevolge, dat de bezittende klasse zich steeds meer en meer verrijkt ten koste der niet-bezitters, wier armoede toeneemt met hun groeiend aantal en die worden vermeerderd met die leden van den ondergaanden middenstand, welke door de onmogelijkheid om de concurrentie tegen het groot-kapitaal vol te houden, hun klein bezit hebben verloren en tot proletariërs zijn gemaakt.

Toenemende werkloosheid tegenover overmatig lange arbeidsdagen: gebrek aan koopkracht bij de massa, waardoor de ontzaglijke vermeerdering van het maatschappelijk arbeidsvermogen haar niet ten goede komt, en de snelle opeenvolging van crisissen en faillissementen bewijzen, dat onder het stelsel der bestaande particuliere voortbrengingswijze de menschheid de productie niet meer kan beheerschen.

Nevens deze teekenen van ondergang der bestaande voortbrengingswijze voeren de noodzakelijkheid om de machinerie op groote schaal in exploitatie te brengen, de snelle samentrekking van alle arbeidsmiddelen in handen van een steeds kleiner wordend getal personen en de vereeniging van dezen tot alle concurrentie doodende maatschappijen (trusts enz.) noodwendig tot de maatschappelijke organisatie der voortbrenging (socialistische maatschappij).

Onder den invloed der oeconomische revolutie heeft een deel van het proletariaat zich vereenigd met het doel, om de toestandkoming der socialistische voortbrengingswijze te bevorderen.

Bij dit streven stuit het op den tegenstand der bezittende klasse, die hierbij gebruik maakt van de staatsmacht om het bestaande oeconomische stelsel te handhaven, waarbij zij steunt op dat gedeelte van het proletariaat, dat nog niet tot bewustheid van zijne taak als revolutionaire klasse is gekomen.

Hieruit heeft zich de klassenstrijd ontwikkeld, die zich zoowel openbaart in den strijd eener zelfstandige arbeiderspartij om de politieke macht en ter opwekking van het klassebewustzijn bij de arbeiders, als in den strijd der vakvereenigingen tegen de patroons ter verkrijging van verbeterde arbeidsvoorwaarden.

Het is de internationale sociaal-democratie, waarin de arbeiders der geheele wereld die tot bewustzijn van hunne taak in den klassenstrijd zijn gekomen, zich hebben georganiseerd.

De Sociaal-Democratische Partij in Nederland stelt zich ten doel, het Nederlandsche proletariaat te doen deelnemen aan dien internationalen strijd der arbeidende klasse.

Zij wil daarbij zooveel mogelijk alle oeconomische of politieke beweging der arbeiders ter verkrijging van betere levensvoorwaarden zoodanig ondersteunen, dat daardoor hun klassebewustzijn wordt opgewekt en hunne macht tegenover de bezittende klasse wordt versterkt.

Zoolang het den arbeiders nog niet mogelijk is de staatsmacht in handen te nemen, zal zij trachten alle politieke rechten te veroveren en deze te gebruiken, zoowel om het geheele proletariaat in den klassenstrijd te organiseeren, als om invloed te verkrijgen op de wetgeving ter invoering van onmiddellijke verbeteringen in den toestand der niet-bezittende klasse en tot bespoediging der oeconomische revolutie.

III. Van de middelen.

ART. 3. De partij tracht dit doel te bereiken door de volgende middelen:

- a. het deelnemen aan verkiezingen voor alle openbare vertegenwoordigende en besturende lichamen;
- b. het bevorderen en steunen der vakorganisatie;
- c. het bevorderen en steunen der door het congres aan te wijzen vormen van arbeiderscoöperatie;
- d. het uitgeven van bladen;
- e. het uitgeven, verspreiden en verkoopen van boeken, brochures en vlugschriften en het handeldrijven daarin, ook als zij niet door de partij zijn uitgegeven;

- f. het beleggen van openbare-, cursus- en andere vergaderingen;
- g. het richten van verzoekschriften aan vertegenwoordigende en besturende lichamen;
- h. het gebruik maken van bij de grondwet en andere wetten aan de Nederlandsche burgers toegekende rechten.

IV. Van de indeeling.

ART. 4. De leden der partij vormen afdelingen, die in elke gemeente of in een deel eener gemeente of in een combinatie van gemeenten kunnen gevestigd zijn.

Niemand kan lid zijn van meer dan een afdeling.

V. Van de afdelingen en leden.

ART. 5. De afdelingen laten ieder toe tot het lidmaatschap, die den wensch daartoe kenbaar maakt en 18 jaar oud is. Geroyeerde leden zijn onderworpen aan ballotage.

Leden kunnen wegens grove vergripen tegen de beginselen der partij of wegens groote contributieschuld geroyeerd worden door hun afdeling. In het eerste geval hebben zij beroep op Partijbestuur en Congres.

ART. 6. Een afdeling bestaat uit minstens 6 leden.

In bijzondere gevallen, ter beoordeeling van het partijbestuur, kan een afdeling, waarvan het aantal leden beneden zes daalt, blijven bestaan.

ART. 7. Afdelingen, die handelen in strijd met de statuten of de congresbesluiten, kunnen door het partijbestuur geschorst en op het eerstvolgend congres voorgedragen worden tot royement.

Neemt het congres dit royement niet aan, dan is de schorsing opgeheven.

ART. 8. Bewoners van plaatsen waar geen afdeling is gevestigd, geven zich voor het lidmaatschap op bij het partijbestuur en heeten algemeene leden. Over hun royement beslist het partijbestuur, behoudens beroep op het congres.

VI. Van het Congres en het Partijbestuur.

ART. 9. Het hoogste gezag in de partij is het Congres. Het congres bestaat uit afgevaardigden der afdelingen, het Partijbestuur, de redactie van het partijorgaan, de kamerfractie en de partijgenooten, die door het partijbestuur voor de

discussie over bepaalde punten van behandeling zijn uitgenoodigd.

Het stemrecht wordt op het congres uitsluitend door de afgevaardigden uitgeoefend.

Het jaarcongres heeft plaats op nader te bepalen dag of dagen in een der maanden Maart, April, Mei of Juni.

Het partijbestuur kan te allen tijde een buitengewoon congres bijeenroepen of een spoedreferendum houden.

Het is hiertoe verplicht, wanneer een aantal afdelingen, te zamen vertegenwoordigend 1/3 der partijleden, het verlangen.

ART. 10. De partij wordt bestuurd en vertegenwoordigd door het partijbestuur, bestaande uit zeven leden.

De voorzitter en twee leden van het partijbestuur vormen het dagelijksch bestuur en wonen te Amsterdam. De 4 overige leden moeten buiten Amsterdam woonachtig zijn.

Zij en de overige 4 leden van het partijbestuur worden bij referendum gekozen uit de kandidaten, waarvan er minstens drie in Amsterdam woonachtig moeten zijn, door de afdelingen gesteld.

De voorzitter en de secretaris worden in functie gekozen.

Voor alle partijbestuursleden wordt ter benoeming bij eerste stemming volstrekste meerderheid van stemmen vereischt.

Het partijbestuur treedt elk jaar, zes weken na het jaarcongres af. De leden zijn herkiesbaar.

ART. 11. Op het jaarcongres wordt behandeld:

- a. Jaarverslag van het partijbestuur omtrent de werkzaamheid zoowel van de partij als van het partijbestuur sinds het vorige congres;
- b. financieel verslag der partij;
- c. de werkzaamheid der partijgenooten in de Tweede Kamer en desverlangd ook van die in andere vertegenwoordigende lichamen;
- d. de redactie van het orgaan der partij;
- e. de voorstellen der afdelingen en die van het partijbestuur.

ART. 12. Alle door het congres aangenomen voorstellen worden binnen 4 weken na het congres aan het referendum der leden onderworpen. Zij worden van kracht, zoodra zij door het referendum zijn goedgekeurd.

Het congres kan van bepaald aangewezen besluiten de onmiddellijke uitvoering gelasten, zonder dat daarvoor een referendum moet plaats hebben.

VII. Van de Geldmiddelen.

ART. 13. De geldmiddelen der partij bestaan uit:

- a. contributiën van afdelingen en algemeene leden;
- b. schenkingen;
- c. erfstellingen en legaten;
- d. renten van eigendommen en inkomsten uit ondernemingen;
- e. andere inkomsten.

De geldmiddelen worden beheerd door het partijbestuur.

ART. 14. Elk jaar binnen 4 weken na het congres wijst de afd. Amsterdam uit haar midden 3 leden aan tot een commissie van controle, welke ieder kwartaal de boekhouding met de kas en de bescheiden van den penningmeester naziet.

VIII. Van het Partijblad.

ART. 15. De partij geeft een partijblad uit.

IX. Slotbepalingen.

ART. 16. De organisatie en de werkwijze der partij wordt in bijzonderheden geregeld door een huishoudelijk reglement, dat door het congres wordt vastgesteld.

De afdelingen stellen huishoudelijke reglementen vast, die de goedkeuring van het partijbestuur behoeven om van kracht te zijn.

ART. 17. In gevallen, waarin door de statuten en door het huishoudelijk reglement niet wordt voorzien, beslist het partijbestuur. Zoo noodig wordt door het eerstvolgend congres de gebleken leemte in statuten of huishoudelijk reglement aangevuld.

ART. 18. De vereeniging S. D. P. wordt gerekend te zijn opgericht 14 Maart 1909.

ART. 19. Tot ontbinding der vereeniging kan alleen worden besloten door het congres met 2/3 van het aantal stemmen.

Bij ontbinding wordt ten aanzien der bezittingen gehandeld overeenkomstig art. 1720 van het Burgerlijk Wetboek.

ART. 20. Wijziging dezer statuten kan alleen geschieden door een congres.

HUISHOUELIJK REGLEMENT.

I. Van de Afdeling en haar Leden.

ART. 1. Kennisgeving van de oprichting eener afdeling aan het partijbestuur is vergezeld van een opgave der bestuursleden en van een lijst der leden met vermelding van adres, geslacht en beroep en al of niet geabonneerd zijn op „de Tribune.”

ART. 2. Iedere afdeling is verplicht, binnen 8 weken na haar oprichting haar huishoudelijk reglement ter goedkeuring aan het partijbestuur te zenden.

Wijzigingen worden eveneens ter goedkeuring aan het partijbestuur gezonden.

ART. 3. Geschorste afdelingen ontvangen wel alle stukken, uitgaande van het partijbestuur, zij mogen echter niet aan stemmingen deelnemen, noch voorstellen indienen voor het congres.

Op het congres, dat over hun roeyement te beslissen heeft, hebben zij over het roeyement-voorstel recht van discussie.

ART. 4. De afdelings-secretarissen zenden elk jaar, uiterlijk 8 weken vóór het jaarcongres, hun jaarverslag in bij den partij-secretaris. Aan het begin van elk kalenderkwartaal doen zij den partij-secretaris een opgave toekomen van de in het voorgaande kwartaal zich voorgedaan hebbende wijzigingen in de ledenlijst.

ART. 5. Afdelingsleden, die zich vestigen op plaatsen, waar geen afdeling bestaat, worden algemeen lid.

II. Van de Algemeene Leden.

ART. 6. Algemeene leden geven van verandering van adres kennis aan den partij-secretaris. Zijn zij verhuisd naar een plaats, waar een afdeling is, dan geeft de partij-secretaris daarvan kennis aan den secretaris dier afdeling.

III Van de Leden der Partij in openbare lichamen.

ART. 7. Niemand mag candidaat gesteld worden voor lid van de Tweede Kamer zonder goedkeuring van het partijbestuur. Geen candidaten mogen worden gesteld dan die 1 jaar lid der partij zijn.

Van candidaatstelling voor andere openbare lichamen moet mededeeling gedaan worden aan het partijbestuur.

ART. 8. Voorstellen voor het congres kunnen worden ingediend door de afdelingen en het partijbestuur.

Ieder algemeen lid heeft het recht bij een afdeeling zijner keuze voorstellen in te dienen voor het congres. Hij mag deze voorstellen mondeling ter afdeelvingsvergadering toelichten.

Het jaarcongres bepaalt de plaats waar het volgende jaarcongres zal worden gehouden.

ART. 9. Alle voorstellen voor den beschrijvingsbrief van het jaarcongres worden ingediend bij den partij-secretaris minstens 8 weken vóór het congres. Zij worden minstens 6 weken vóór het congres in het partijblad gepubliceerd.

Amendementen op deze voorstellen kunnen door de afdeelingen uiterlijk 4 weken vóór het congres worden ingediend. Alle voorstellen, zoowel als alle amendementen moeten worden gesteund om in behandeling te worden genomen op 't congres. De voorsteller heeft het recht van inleiding.

De beschrijvingsbrief, bevattende alle voorstellen en alle amendementen, benevens de jaarverslagen der partij en haar instellingen en het rapport van de commissie van contrôle, wordt minstens 3 weken vóór het congres in het partijblad gepubliceerd.

ART. 10. Iedere afdeeling heeft het recht bij een ledental tot 25, één afgevaardigde te zenden; bij 26—50, twee, bij 51—100, drie en voor elke 50 leden daarboven één afgevaardigde meer.

De afgevaardigden moeten gekozen zijn in een huishoudelijke vergadering der afdeeling, minstens 8 dagen voor het congres.

Elke afgevaardigde moet voorzien zijn van een geloofsbrief, waarvan het formulier door het partijbestuur wordt verstrekt.

ART. 11. Iedere afdeeling brengt zooveel stemmen uit als zij leden telt volgens de laatste opgave, verstrekt aan het partijbestuur, ingevolge art. 4.

Over maatregelen van orde wordt hoofdelijk gestemd.

Over personen wordt schriftelijk, over zaken mondeling gestemd.

Bij eerste stemming over personen beslist de volstrekte meerderheid der uitgebrachte stemmen. Daarna de meeste stemmen. Is er bij eerste stemming door niemand een volstrekte meerderheid verkregen, dan is er herstemming tusschen de twee die het grootst aantal stemmen op zich verenigd hadden.

Bij stemming over zaken wordt bij staking van stemmen het voorstel geacht te zijn verworpen.

ART. 12. Het congres is openbaar. In buitengewone gevallen kan het P. B. beslissen tot het houden van een huishou-

delijke zitting behoudens goedkeuring van het congres in die zitting.

ART. 13. De partij-secretaris publiceert binnen twee weken na het congres in het partijorgaan de op het congres aangenomen voorstellen en verzendt, indien referendum moet plaats hebben, de stembiljetten aan de afdeelingen en aan de algemeene leden.

ART. 14. De afdeelingen houden binnen vier weken na het congres een huishoudelijke vergadering, waarin de afgevaardigden verslag uitbrengen en het referendum wordt gehouden.

ART. 15. De partij-secretaris publiceert binnen zes weken na het congres den uitslag van het gehouden referendum.

IV. Van het Partijbestuur.

ART. 16. De leiding der partij, het beheer der geldmiddelen en eigendommen, de uitvoering der congresbesluiten, de handhaving der statuten en reglementen is opgedragen aan het partijbestuur.

ART. 17. Vier weken vóór het jaarcongres geven de afdeelingen de candidaten op, bedoeld in artikel 10, alinea 3 der statuten.

ART. 18. De verkiezing heeft plaats bij referendum, in artikel 12 genoemd.

ART. 19. In tusschentijdsche vacatures van het partijbestuur wordt binnen 4 weken door een referendum voorzien, tenzij zulk een vacature ontstaat binnen 6 weken vóór het congres.

ART. 20. Het D. B. der partij vergadert minstens eenmaal per week.

V. Van de Geldmiddelen.

ART. 21. De afdeelingen zijn verplicht, voor ieder harer leden 2 cents per week in de partijkas te storten.

Voor man en vrouw uit één gezin samen 3 cent.

ART. 22. Uiterlijk vóór 15 April, 15 Juli, 15 October en 15 Januari zenden de afdeelingsspenningmeesters voor ieder hunner afdeelingleden de verschuldigde contributie aan den penningmeester. Het aantal leden te rekenen naar dat van den laatsten dag van het voorafgaande kalenderkwartaal.

ART. 23. Algemeene leden betalen een jaar-contributie van minstens 4 gulden, in eens of in termijnen te voldoen.

VI. Van de Pers.

ART. 24. De redacteur(en) van het partijorgaan „de Tribune” wordt(en) benoemd door het jaarcongres.

Eveneens wordt door het jaarcongres benoemd een commissie van beheer, bestaande uit drie leden.

Deze commissie is verantwoordelijk aan het partijbestuur en legt elk jaar een financieel verslag over aan het jaarcongres.

ART. 25. Indien de redacteur(en) van het partijorgaan geen lid is (zijn) van het partijbestuur, heeft hij (hebben zij) recht krachtens zijn (hun) functie de vergaderingen van het partijbestuur bij te wonen.

Hij (zij) heeft (hebben) adviseerende stem.

ART. 26. Er bestaat een commissie, die benoemd wordt door het jaarcongres, ter beslechting van geschillen tusschen de redactie van het partijorgaan en inzenders-partijgenooten.

ART. 27. De leden zijn verplicht zich te abonneren op het partijorgaan, behoudens uitzonderingen ter beoordeeling aan het bestuur, met dien verstande, dat partijleden, tot één gezin behoorend, verplicht zijn tot slechts één abonnement.

VII. Slotbepalingen.

ART. 28. In alle geschillen, voortvloeiende uit de toepassing van statuten en reglement, beslist het partijbestuur, behoudens beroep op het congres.

ART. 29. In elk onvoorzien spoedeischend geval, de partij of haar instellingen betreffende, beslist het partijbestuur, onder verantwoordelijkheid aan het congres.

ART. 30. Dit reglement treedt in werking zoodra het door de partij is goedgekeurd.

ART. 31. Wijziging van dit reglement kan alleen geschieden door het congres.

Verslag van het Eerste Jaarcongres der S. D. P., gehouden te Amsterdam, 28 en 29 Mei 1910, in „Handwerkers Vriendenkring”.

Openingsrede door den Voorzitter D. J. Wijnkoop.

Partijgenooten. — Namens het Partijbestuur heet ik U welkom op het eerste jaarcongres der S. D. P. En al zijn wij ook nog slechts weinig in aantal, toch is het zeker geoorloofd, ja zelfs plicht, een enkel oogenblik stil te staan bij de beteekenis onzer partij, daar zij niet alleen nationaal, maar ook internationaal eenige beteekenis bezit, hare plicht te vervullen heeft op het gebied der proletarische politiek.

Daarom toch is onze partij opgericht, en niet alleen in ons land is het noodzakelijk, dat de stem der proletarische politiek gehoord wordt, ook internationaal is de versterking van die stem zeer wenschelijk.

Wat is dan de proletarische politiek? De definitie hiervan vindt men evengoed in het program der S. D. A. P. als in het onze, dat wij trouwens van haar hebben overgenomen. Het is de opwekking van het klassebewustzijn en versterking der macht der arbeidersklasse of, om de woorden uit het program te gebruiken: „iedere beweging zóódanig te ondersteunen, dat daardoor het klassebewustzijn vergroot en de macht tegenover de bezittende klasse versterkt wordt.”

Bij de S. D. A. P. staat dit wel in het program, maar daarom is het voor haar nog geene werkelijkheid. Bij ons is dit wel het geval. Bij ons is woord en daad één.

Maar zal de proletarische politiek, die immers volgens het beroemde woord van Lassalle tevens daarin bestaat, dat men uitspreekt „wat is”, kunnen bestaan, dan dient in de eerste plaats de vrijheid van meeningsuiting op grond van het program gewaarborgd te zijn. En dat dit in de S. D. A. P. niet het geval is, daarvan zijn wij zelve het bewijs. Immers de schending van die vrijheid is de aanleiding geweest tot de oprichting onzer partij. En wat wij één dezer dagen in „Het Volk” over Duitschland hebben kunnen lezen, was voor de opvatting dier beeren zeer symptomatisch *).

*) Nl. dit in „Het Volk” van 28 Mei j.l. in het artikel „De vrije meeningsuiting.” Wij zullen er ons wel voor wachten,

Bij wat ik hedenavond bij vergelijking van Holland en Duitschland zeggen wil betreffende de vrije meeningsuiting, wil ik mij er onmiddellijk tegen vrijwaren, alsof ik beide op één lijn zou willen stellen. Het gebeurde in Duitschland en Deventer zijn onvergelykbare dingen. Hier in Holland is bewuster en met opzet door de revisionisten eene campagne gevoerd, tot **alle** vrijheid van meeningsuiting in de S. D. A. P. een einde had, tot zij aan de Marxisten van „**theorie en praktijk**” ontnomen was. In Duitschland is dit hoogstens geprobeerd. De „Dortmunder Arbeiter Zeitung” en andere bladen stonden echter direkt open, voor datgene, waarvoor de „Neue Zeit” en „Vorwärts” eerst hunne kolommen sloten. Men ziet dus, in Duitschland is in werkelijkheid niet de gelegenheid tot vrije meeningsuiting ontnomen, en dit is een zeer groot verschil. Ik wensch niet goed te praten, wat in Duitschland gebeurd is. Maar men kan wat in Duitschland geschiedde, niet hetzelfde noemen, als hetgeen hier plaats vond in, voor en na Deventer.

Het gebeurde in Hongarije is veel erger. Ook daar is een Marxistisch partijgenoot door een streek van het P. B. uit de partij verwijderd. Men ziet, wij hebben hier met een internationaal verschijnsel te doen. En al zal dit nu ook nooit een verdedigingsargument voor de S. D. A. P.-strijd-wijze kunnen zijn, overal wordt de strijd gestreden tusschen de Marxisten „van de theorie en de praktijk” en tusschen hen, die de theorie niet kennen of niet in toepassing brengen om redenen van „omzichtigheid”, „liefde tot de eenheid” enz.

Duitschland is het land, waar ook onze strijd in Holland beslist wordt. Wij zelve moeten voorzeker de krachten kweken, de macht formeeren, maar of die macht in actie zal kunnen worden gebracht, dat hangt in de eerste plaats van de gebeurtenissen in Duitschland af.

En daarom moeten wij zoo nauwlettend acht geven op de proletarische politiek in Duitschland. En in strijd met de proletarische politiek zijn in Duitschland pogingen aangewend tot knotting van het vrije woord ter propageering der massa-stakingen en van den republikeinschen regeeringsvorm. In de laatste „Neue Zeit” is een artikel van Rosa Luxemburg opgenomen, waarin dit alles te lezen staat. Zelfs

om de houding, door de beide officieele organen der Duitse Partij in overleg met het Partijbestuur ingenomen (om discussies over de massastaking en het leggen van den scherpen nadruk op ons republikeinsch standpunt **niet** toe te laten), aan kritiek te onderwerpen.

heeft Kautsky hieraan min of meer meegedaan. Het blijft onze trots echter, dat een lid onzer partij, Anton Pannekoek, in de eerste rijen in Duitschland strijdt om tegen deze pogingen op te komen, dat hij mede er voor gezorgd heeft, dat de stem der proletarische politiek toch werd gehoord. In de „Bremer Bürgerzeitung” heeft hij zijn standpunt helder en klaar uiteengezet. Het is voor ons een eer, dat het een **onzer** leden was, die dit deed en tevens verhoogt het de internationale beteekenis onzer partij! (Applaus).

Het is met de propaganda van den republikeinschen regeeringsvorm in Europa treurig gesteld. Men schaamt zich een beetje daarvoor! En toch is die propaganda zoo noodzakelijk ook hier in ons land als middel tegen het zoo verderfelijke nationalisme en Orangisme. En het ergste is niet, dat de bourgeoisie dat Orangisme gebruikt als wapen tegen de sociaal-democratie, maar dat zij, die dat moesten tegengaan, dat niet doen. Wij herinneren ons allen nog wel Schaper's optreden bij den dood van den Portugeeschen koning, en hoe Spiekman bij de onderwijzerskwestie in den Rotterdamschen Raad beweerde, dat die Oranjefeesten **spontaan** uit het volk voortkwamen. En „Het Volk” van hedenavond tracht in een artikel aan te toonen, dat het met deze Oranjefeesten nog niet zoo erg gesteld is *)

Nu, wij zullen, als de Oranjefurie op het hoogst is, wel „erger dingen” zien. Zeker, er staan zinnen in dat artikel, waarin het proletarische standpunt wel zoo'n beetje aangegeven wordt, maar er staan ook dingen in, waaruit men afleiden zou, dat de kleine burgers uit die partij wel aan die feesten zoo'n beetje meedoen. Er wordt eene scheiding gemaakt tusschen de oude en de nieuwe Oranjefeesten.

G o r t e r: Deze zijn veel erger dan de oude. —

.....eene scheiding, die in dagen als dezen onverantwoordelijk is. En bovendien wordt er gezegd — en dat is een zich vastleggen voor de toekomst — dat eene herdenking als b.v. het honderdjarig bestaan van de grondwet door de sociaal-democraten niet principieel ontweken behoeft te worden.

Maar men diende toch te weten wat er van zulk eene herdenking wordt. Er zal gezwetst worden met nationalistische frases als „onze onafhankelijkheidsbevrijding van het juk

*) Letterlijk staat er in „Het Volk” van 29 Mei o.a.: „De felle tegenstelling is echter voorbij”. Vroeger bestond n.l., zooals „Het Volk” zelf zegt: een felle vijandschap tusschen de Oranjefeestvierenden en de socialistische arbeidersbeweging.

van Frankrijk, dierbaar Oranjehuis" enz. En voor deelname aan dergelijke nationalistische feesten heeft „Het Volk" zich nu al van te voren vastgelegd. Gelukkig gezien was het dus van onze partij den republikeinschen staatsvorm precies in ons program vast te leggen.

Die prijsgeving in meerdere of mindere mate van de republikeinsche gedachte is internationaal. In Engeland, waar alle partijen — behalve de Ieren — den overleden koning op misselijk vleiende wijze herdachten, heeft de Labour Party (Arbeiders-Partij) voor de anderen in laffe vleierij niet onder gedaan. In België gaat het wel het meest schandelijk. De uitingen van C. Huysmans, den internationalen secretaris, hebben wij vroeger reeds in „De Tribune" gepubliceerd *). Wat in Oostenrijk en Hongarije gebeurd is, beteekende, dat ook daar voor de monarchie een buiging wordt gemaakt. In Italië heeft Ferri den koning de hand geboden. „De Avanti" maakte er nog geen melding van. Van Noorwegen weet men, dat de sociaal-democraten daar den strijd tegen het koningschap onfatsoenlijk hebben gevonden, er niet tegen opgetreden zijn. En dat alles gebeurt in een tijd, dat de bourgeoisie het koningschap meer en meer gebruikt om haar zaakje goed te praten, tot aankweeking en bevordering van het imperialisme, ter uitbreiding van het militarisme. Daarom is er des te meer reden, op te komen tegen de monarchie, ons te verzetten tegen al die vorstelijke praal en pracht, want het komt alles neer op telkens nieuwe uitgaven voor leger en vloot. En nu deed men zelfs in Duitschland pogingen het spreken voor den republikeinschen regeeringsvorm onmogelijk te maken! Hoe veel te meer is dan, ook voor dit punt, in **Holland** de strijd onzer partij, de partij der Marxistische praktijk noodzakelijk!

Thans iets over de propaganda voor de massa-staking. Wat zijn de redenen, die de sociaal-democratische autoriteiten er toe brengen, in Duitschland die propaganda te beletten? Ten eerste de revisionisten willen dit, omdat zij de burgerlijke elementen niet van zich afstootten willen. En zij, die het Marxisme **theoretisch** wel kennen, doen het om de vakverenigings-leiders te ontzien. Maar deze „enkel theoretische" Marxisten dienen dan toch te begrijpen, dat dit onklarheid brengen moet. Als de massa er rijp voor is, dan komt die politieke massa-staking toch. Alleen heeft de Sociaal-Democratie, wier taak het is klaarheid te brengen, haar taak dan niet volbracht. Wat bereikt men dus met dat ontzien der vakverenigings-leiders? Zoo neemt men het hier

*) In het nummer van 25 Dec. 1909.

Mevr. Holst kwalijk, dat zij de discussie over de massa-staking propageert, omdat de leiders van het N. V. V. er tegen zijn. En toch is het ook hier onmogelijk die politieke staking op den duur tegen te gaan, een dergelijke taktiek is dus verkeerd! Want als dan de beweging komt, komt zij in dergelijk geval tegen de sociaal-democratie in!

Hier in dit verband moet gewezen worden op den verkeerden invloed die het Hollandsch Marxisme in de S. D. A. P. soms ook internationaal uitoefent. Ik bedoel geenszins hier Mevrouw Holst achteruit te duwen. Maar het moet gezegd worden, dat door sommigen haar boek over de massa-staking hooger geschat wordt, dan de lessen uit de Russische revolutie. Dat boek verdeelt de staking veel meer in bepaalde categorieën, dan de werkelijkheid, die ze in elkaar over laat gaan. En mede door die verdeeling werd Kautsky geïnspireerd tot eenige argumenten in zijne artikelen tegen Rosa Luxemburg.

Of Mevrouw Holst zelve het nog geheel met haar boek eens is, weten wij niet, na de critiek van Rosa Luxemburg, die reeds voor jaren werd uitgebracht. Wij meenen van niet. Maar dit is zeker, Mevr. Holst, die zoo goed de theorie der dialectische ontwikkeling kent, let ook te weinig op de **practijk** der dialectische ontwikkeling, een teekenend algemeen verschijnsel bij de Marxisten der S. D. A. P. En zelfs een man als Kautsky, van wien wij allen zoo veel hebben geleerd en nog leeren, staat onder den invloed van het boek van Mevr. Holst in dezen, en van haar fouten.

Thans iets over de proletarische politiek in Holland. De S. D. A. P. en het N. V. V. weten geen beweging onder de arbeiders te wekken. Dat komt, omdat de S. D. A. P. naar de liberalen en niet naar de socialisten ziet. En vele S. D. A. P.-ers — natuurlijk niet de parlementariërs, die elk parlementair spelletje voor ernst opnemen — voelen dat ook wel. Maar zij mogen geen uiting geven aan dat gevoel. Natuurlijk niet, want er bestaat in de S. D. A. P. geen vrije meeningsuiting.

En het N. V. V.? Het is bevriend met Gomperts, sympathiseert met de katholieke arbeiders in Eindhoven *), wier staking toch zeker eene zeer vreemde is, maar gebruikt alle middelen tegen de bouwvakarbeiders, terwijl het doodsbenauwd is om te kijken naar den kant van den socialistischen klassenstrijd. Wij willen daarentegen — en daarvoor bestaan

*) Dit scheen eerst zoo. Bleek evenwel gelukkig spoedig onjuist. Daarna draaide natuurlijk ook die eeuwige draai-schijf: „Het Volk."

wij — in elke beweging van de arbeidersklasse zoowel op politiek als op vakvereenigingsgebied het socialisme vooruit brengen. Maar dat kan slechts door te breken met elke kapitalistische groep.

Als wij iets willen beteekenen, moeten wij naar Duitschland kijken en tevens naar den **klassenstrijd** hier. Dan zullen wij tevens invloed kunnen uitoefenen op S. D. A. P. en N. V. V.

Of de S. D. A. P. zal tot nog dollere dingen komen. Wij hopen dit niet, maar wij vreezen het. Of — en dat kan ook nog — zij zal zich schamen, omdat wij er zijn. In elk geval zullen wij van invloed zijn, en die invloed zal ten slotte steeds ten goede werken.

Nu komen wij tot eene andere overeenkomst tusschen de beweging in Duitschland en hier, al zijn daar ook deze dingen veel minder klaar, hier scherper en bruut.

In Duitschland heeft men de politieke beweging zuiver willen houden. De jaren 1908 en 1909 waren crisisjaren. De politieke massa-beweging zakte dientengevolge ineen, mede omdat men haar te zuiver hield, men wilde haar niet verbonden zien met de werklozenbeweging.

Hier in Holland was de werkloosheid één der gronden der scheiding. Toen wij over de straatdemonstraties alleen maar schreven, stak er een storm in de S. D. A. P. op, die echter nog veel heviger werd toen wij op Troelstra's werklozeninterpellatie critiek durfden uitoefenen. Men weet het, die interpellatie, waarin hij Heemskerk tamelijk goed beantwoordde, maar Treub allerberoerdst. Troelstra weet niet beter, hij kon niet anders, hij is volkomen revisionist, maar het was onze plicht er op te wijzen, dat er uit de werkloosheid voor het socialisme niet gehaald is, wat er uit te halen viel. En die critiek van ons is n.b. zelfs door Mevr. Holst verkeerd, inopportuun genoemd!

Dus ook hier de werklozenbeweging onvoldoende aangepakt. Maar men wacht zich in Duitschland wel dat te doen, wat hier daarop gebeurde, de uitwerping der critici. Daar komt men daar niet toe. Wij hebben echter hier reeds gekund, waartoe men in Hongarije nog niet in staat was, het uitgetrapte socialisme in een kleine maar levenskrachtige organisatie onderbrengen. (Applaus). In Hongarije moet men den smaad en het nadeel nog verdragen, dat socialisten uit de partij getrap worden, zonder dat men er iets tegen weet te doen.

In eigen rijen soms, maar zeker meer onder hen, die zegen ons sympathiek gezind te zijn, wordt van ons gezegd, dat wij een „uiterst Marxisme” vertegenwoordigen. Daarom

wensch ik op het volgende te wijzen. Het verschijnen van „De Tribune” valt samen met het verschijnen van „der Kampf” in Oostenrijk, met het uitkomen van „Le Socialisme” in Frankrijk, met de uitbreiding der „Neue Zeit”, met het meer op den voorgrond treden van de S. D. P. in Engeland. Ook dit wijder uitkomen van Marxisme was dus in dien tijd een internationaal verschijnsel. Wat ook gebeuren mag, wij zullen niet tot het revisionisme komen, maar evenmin tot het impossibilisme. Dat kan niet, omdat wij de Marxistische leer hebben en die in de praktijk wenschen om te zetten.

De S. D. A. P. is eene arbeiderspartij geworden, niet in den logischen zin, die een eenaam is, maar in de betekenis van een **Labourparty** en in de betekenis zooals internationaal de Deensche, de Zwitsersche, de Australische partijen het zijn en zooals men in Amerika *) er een wil oprichten, eene partij, waarvan de definitie luidt:

„Een Arbeiders-Partij, zonder vast politiek program, half socialistisch en half burgerlijk, zonder klaarheid, zonder democratie, betrekkelijk onmachtig tegen de kapitalistische partij, maar **sterk genoeg om de arbeiders van het socialisme te vervreemden**, haar ontwikkeling tegen te houden, en lange jaren van moorddadige twisten over ons te brengen.”

Voelt ge niet, hoe dit hoe langer hoe meer op de S. D. A. P. van toepassing wordt? Zij wil wel een program, maar niet zòd, dat het bindend is. Ik vond deze definitie in een artikel, waar de schrijver tegen zulk een arbeiderspartij waarschuwt. Deze definitie, voortgekomen uit de werkelijkheid, is raak en juist. In dien zin zullen wij dan ook de S. D. A. P. „de arbeiderspartij” kunnen noemen.

In de S. D. A. P. zeggen niet enkel onze vijanden, dat wij de directe eischen niet genoeg voorop plaatsen. En toch is het ten stelligste onjuist. Wij voeren onzen strijd juist zoo, dat er eenige kans voor verwezenlijking van die eischen is. Wij wenschen juist voor alles den strijd voor het algemeen kiesrecht, den machtsstrijd te voeren, de strijd, die alleen al de hervormingen brengen kan.

Staatspensionneering — de S. D. A. P. zweert er niet meer bij. Wij echter wel. Maar evenals bij den tienurendag — de aparte actie daarvoor is niets dan humbug — is de strijd voor het algemeen kiesrecht de beste strijd er voor. En wij, die **dien** strijd voorop stellen als de voornaamste, wij zijn inderdaad de beste strijders voor de directe eischen.

*) En thans ook in Italië.

In alle opzichten zijn wij internationaal, en wenschen wij het ook te blijven. Als wij enkel op ons eigen land letten, ja, dan zouden wij wanhopig kunnen worden. De Marxisten in de S. D. A. P. zijn dat dan ook. Wij echter niet, want wij voeren hier, zoo veel het maar kan, den internationalen strijd. Wij hebben meegeleefd met Spanje, Zweden en Duitschland. En dat hebben wij gedaan veel meer dan de S. D. A. P. Het kan de meerderheid daar eigenlijk heel weinig schelen, al die groote internationale bewegingen. En als daarover scherp gesproken wordt, zooals Mevr. Holst dat doet, dan blijven zij ook weg. Wij hebben getracht, de arbeiders uit die groote gebeurtenissen de noodzakelijke lessen te doen leeren. En wat wij voor steun naar Zweden hebben kunnen zenden, dat hebben wij gedaan, en in vergelijking met anderen en ons nog zeer klein aantal, was dat niet min.

In verband met onze Hollandsche politiek wensch ik nog iets over de kompromis-politiek in Spanje en België te zeggen. De leiders van de S. D. A. P. propageeren steeds een tactiek van meerdere of mindere toenadering tot de burgerlijke democraten. En zij zullen nu op Spanje willen gaan wijzen als een bewijs voor het juiste van die strijdwijze, want door het samengaan met de burgerlijke Republikeinen is daar eindelijk de eerste socialist Pablo Iglesias in het parlement gekozen. In werkelijkheid is de toedracht zoo — dat blijkt uit een artikel hierover in de „Neue Zeit” — dat deze verkiezingen in hun resultaat ver beneden de verwachtingen gebleven zijn. Onder de huidige „democratische” regeering-Canalejas werden door de ambtenaren, zoo als daar onder iedere conservatieve of liberale regeering ook gebeurt, de zetels als het ware uitgedeeld. Eene uitzondering werd alleen hierop door het industriele Catalonië gemaakt en in enkele groote steden. Tusschen de oude en nieuwe Kamer was er dan ook weinig verschil. De liberalen en conservatieven, die eigenlijk weinig van elkaar verschillen, gingen **te zamen** van 314 op 308 terug. Er werden 11 nieuwe republikeinen gekozen, zoodat er thans in het geheel 42 zitting hebben. Wat zijn dat nu voor heeren, die burgerlijke republikeinen? Zij wisten niets over den kolonialen oorlog in Melilla te zeggen, niets over de uitzending der reservisten daarheen, niets over de dictatuur in Barcelona tegen het proletariaat, niets zelfs over den moord op Ferrer! En met dergelijke „democraten” hebben de socialisten zich vereenigd! Bovendien zijn die burgerlijke republikeinen onderling in zes à zeven groepen verdeeld. Als het werkelijk democraten waren, dan zou er over een bondgenootschap te

spreken zijn. Maar een **burgerlijk** democratische partij is eigenlijk nergens meer te vinden. Een bondgenootschap met een **wezenlijk** democratische partij had aan het huidig regime in Spanje een einde kunnen maken. Maar een strijd aangevangen gemeenschappelijk met dergelijke bondgenooten, moet wel op een nederlaag uitloopen. Pablo Iglesias is een dapper strijder, maar met zulke republikeinen en democraten **kan** hij niets uitvoeren. Eerder dreigt er bij zulk een bondgenootschap het gevaar, dat er in hem weer een goed socialistisch strijder verloren gaat.

Uit het gebeurde in België moet dezelfde les worden getrokken. Vóór 1900, toen er geen compromissen met de liberalen gesloten werden, heet het Belgisch proletariaat grootsche resultaten verkregen, maar, zoodra men bondgenootschappen met de liberalen aanging, veranderden de grootsche resultaten in groote nederlagen. En men moet erkennen — zelfs „Het Volk” — dat de uitslag der verkiezing geen overwinning was. De klerikalen zijn zelfs in Brussel vooruitgegaan. En geen wonder. Handige, slimme demagogen, als zij zijn, slaan zij munt uit deze verkeerde tactiek der arbeiders, en men zal zien hoe weinig er van die „**zekere overwinning**” zelfs over eenige jaren terecht komt.

In ons binnenste hadden wij, evenals de revisionisten, dat liberaal-socialistisch kartel reeds thans de overwinning toegewenscht. Dan had het proletariaat de praktijk van de treurige tactiek van Anseele c.s. onmiddellijk kunnen aanschouwen. (Applaus).

Aan het slot van deze voor Holland noodzakelijke, internationale uitkijk, nog iets over Italië. Daar wisselen de regeeringen eikaar dikwijls af, nu eens „conservatief” en dan weer „democratisch”. En het schijnt dikwerf of de radicalen meer conservatief en de conservatieven meer radicaal zijn. Op het oogenblik regeert het kabinet-Luzzatti. Waarom wordt de regeering nu door de socialistten gesteund? Het argument is daar: „Het prestige der Radicaalen zou verloren gaan, als zij door de socialistten in den steek gelaten werden!” Dat is het tegenovergestelde argument, als dat door Troelstra hier gebruikt werd, waarom er geen **openlijk** blok moest zijn. Het zou het prestige der liberalen maar schaden, als het wèl (openlijk) gebeurde. Hier is de S. D. A. P. nog te „onfatsoenlijk.” Maar beide argumenten, hoe schijnbaar tegengesteld, zijn in wezen hetzelfde, komen op hetzelfde neer. Geen argumenten aan het proletariaat ontleend, maar daar en hier, openlijk of niet openlijk: letten op de schijnkracht der „vrijzinnigen.”

Hiermede zijn wij wederom in Holland aangeland. Natuur-

lijk kunnen wij ons best voorstellen, dat men burgerlijke democraten op zekere momenten steunt, doch ook slechts, als ze dat werkelijk zijn. De tijden zijn echter voorbij, dat de burgerlijke democratie den doorslag geven kan. De proletarische democratie, de sociaal-democratie moet thans in den democratischen strijd de leiding hebben, zij moet de aanvoerster zijn. (Applaus). Willen burgerlijke groepen onder proletarische leiding in dien strijd medegaan, dan zijn zij welkom.

Dan kan er ook van zich compromitteeren geen sprake zijn. En dat is zoo mooi toe te lichten met een voorbeeld uit den Duitschen strijd. De Deutsche Revisionist Wolfgang Heine ontried de straatbetoging, omdat men dan de burgerlijke democratie van zich afstoot en in het harnas jagen zou. Nu neemt men in Berlijn dergelijk gepraat zoo ernstig niet meer, omdat de massa en niet een enkele den toon aangeeft; maar het was de werkelijkheid, die het mooiste antwoord gaf. Het tegendeel gebeurde juist. Na tegensputteren van **alle** burgerlijke heeren bij de eerste betoging, gingen, toen deze betoging door de macht van het proletariaat geslaagd was, ook burgerlijke democraten tot straatbetogingen over, namen zelfs het initiatief.

In plaats van het roode lintje, droegen zij een wit. Nu, die concessie mag men ze wel doen. Want de arbeiders zijn in hun eischen onwrikbaar gebleven, zij zijn niet tot de burgerlijken gegaan, maar die enkele burgerlijke democratische groepen zijn tot hen gekomen! Door de daad werden de weinige werkelijke democraten aangetrokken in plaats van afgestooten.

Als men nu over de Hollandsche politiek spreekt, moet men het tegenwoordig over de zaak-Kuyper hebben. Wij zullen hier niet op de rede van Troelstra ingaan, maar op één punt wenschen wij te wijzen. Troelstra heeft zelfs het ééne gunstige moment verzuimd aan te grijpen, dat hem weer op het standpunt der proletarische tactiek had kunnen brengen.

Loeff sprak over 1903! Als Troelstra niet volkomen verparlementariseerd was, had hij in zijn tweede speech in antwoord hierop het geheele kapitalisme aangepakt. (Applaus).

Maar wat antwoordde Troelstra? Met 1903 hebben wij reeds in 1905 afgerekend! En in Leeuwarden zoowel als op het congres van het N. V. V. hoorden wij verkondigen, dat men toch eindelijk eens ernst moest maken met den strijd tegen de dwangwetten van 1903, die groote belemmering in den vakstrijd! Er is dus nog niet „geheel en al” met 1903 afgerekend!

Men had het over Kuyper's immoraliteit. Nu ja, al die politieke heeren zijn niet zoo erg moreel! (Gelach). Maar Troelstra heeft Kuyper's levenswerk, de samensmeding der antifese, door **zijn** actie versterkt, en dus weer meegehouden aan het lam houden van het proletariaat.

In de groote liberale bladen is Troelstra's werk terecht geprezen. Bewust of onbewust — hij zelve zeide in zijn anti-Kuyperrede, dat het daàrop niet aankwam — speelt hij het politieke spel der liberalé heeren en wordt door hen dan ook beschouwd als één der leiders, wel als de meest democratische — maar toch een hunner oppositie-leiders tegen het „klerikale gevaar”!

Men heet bij Kuyper in den persoon de beweging willen knakken. Maar Amerika geeft ons een leerijs voorbeeld van het nuttelooze hiervan. Daar was in Californië een leider van een kleinburgerlijke „arbeiders-partij”, de bekende Schmidt, eenmaal burgemeester van San Francisco, 2 maal voor het gerecht wegens bedrog veroordeeld. Wat deed nu zijn partij? Zij koos een anderen leider, maar de partij bleef in de macht. In de anti-revol. partij zou het, als Kuyper vernietigd mocht zijn — eveneens gaan. Maar hij is nog niet vernietigd!

In verband met de Nederlandsche politiek dient iets over de bouwvakstaking gezegd.

De „N. Rotterdamsche Courant” zei precies waar het om gaat. Zij schreef, „dat de uitslag bewezen heeft, dat dergelijke dingen in het vervolg niet meer kunnen gebeuren.” Dergelijke dingen, dat wil niets anders zeggen, dan de **strijd** om verbetering der arbeidsvoorwaarden. Welnu, die heeft inderdaad door het gebeurde voorloopig een knak gekregen.

Tusschen haakjes. Het verslag in „Het Volk” der laatste vergadering, die onze Partij over de bouwvakstaking hield, was een staaltje van de wijze waarop dat blad verslag maakt van onze vergaderingen: 5 of 6 regels met even zoo vele leugens.

Er waren op die vergadering 300 arbeiders — dat mag de buitenwereld niet weten, dat vermeldt „Het Volk” niet — die na eene verloren staking kwamen luisteren, naar iemand, die geen vriend hunner tactiek is. Zouden de diamantbewerkers na een nederlaag dat ook komen doen? Wij zijn met die arbeiders in contact gekomen, niet door vleierij, niet door hen in de hoogte te steken. Maar onze erkenning — eene erkenning, die zelfs „Het Volk” moet doen — dat hun strijd dapper gestreden is, heeft met hun tactiek niets te maken. Maar wij hebben hun getoond, dat er nog socialisten zijn, voor, ondanks afkeuring hunner strijdwijze, met

raad en daad in dat stuk klassenstrijd naast hen te staan. (Applaus).

Teekend voor dien strijd is wat „Het Handelsblad” naar aanleiding der staking en uitsluiting schreef in een „Van Dag tot Dag” van 22 Mei.

De „nobelet” Charles Boissevain vindt onze politie niet geoeffend genoeg om misdadige oproermakers (d.z. stakers en uitgeslofenen) neer te werpen. Daarom wil hij een corps als de bekende Amerikaansche **Constabels** ook hier aanbevelen.

Er wordt van die mannen gezegd dat hun schot nooit miste en levens altijd den juiste trof. Dat dergelijk schrikbewind wederom gepredikt kan worden, ligt **thans** voor een deel ook aan de modernen. Zij hadden in dezen strijd minstens neutraal moeten zijn. Maar zij hebben meegedaan met de bourgeoisie met volle kracht en zijn dus voor deze ophitsing eenigszins mede verantwoordelijk.

In verband met den vakstrijd dient hier op een punt gewezen. In den laatsten tijd wordt in ons land veel over de eedskwestie geschreven. De liberale pers heeft gejuicht dat de rechter zich de vrijheid genomen heeft de wet „uit te leggen.” Voor de arbeiders dient hier op een gevaar gewezen. In Amerika, Engeland en Duitschland maken de rechters van deze uitleggingen gebruik om de vakvereenigingen neer te slaan. Dat kan hier eveneens gebeuren, als dat „uitleggen” gewoonte wordt. Daarom hebben ook vooral de echt-kapitalistische, liberale bladen die „uitlegging” toegejuicht, om, als het noodig is, ze eveneens tegen de arbeiders te kunnen gebruiken.

Over de **Zaaier** moet een enkel woord gezegd. Men ziet, dat de bourgeoisie de Julianafeesten gebruikt om de jongens en meisjes van het socialisme af te houden. Daarom is het een misdaad der S. D. A. P., dat zij die onafhankelijke jeugdorganisatie den kop wensch in te drukken. Ook de Marxisten in de S. D. A. P., behalve enkelen als Mevrouw Holst*), maken zich in dit opzicht aan schandelijke tekortkoming hunner plicht schuldig. Van der Goes en Wibaut b.v. hebben openlijk niets voor „De Zaaier” gedaan.

De fusiegeschiedenis van verleden jaar aan stilzwijgend worden voorbijgegaan. Ze bedoelde geen fusie (vereeniging) maar confusie (verwarring). De Rotterdamsche motie kent men. Daaraan heeft de Partij zich gehouden. Wat er verder nog gebeurd is, is in het kort dit. Onze afgevaardigden zijn

*) In deze zaak schijnt H. R. H. thans den steun van enkelen harer partijgenooten te krijgen.

in Brussel geweest, wij hebben daar het standpunt ingenomen, dat het niet noodzakelijk was, dat wij **direct** eene **be-slissende** stem in het Bureau krijgen zouden. Met eene adviseerende stem zouden wij voorloopig tevreden zijn. Immers, als wij zien, hoe eene kleine partij wij zijn, gaat het nog niet aan, dat wij één stem van de twee, die elk land in het Bureau maar hebben kan, als **volstrekke voorwaarde** tot aansluiting zouden opeischen. Maar onwaar is het, dat het niet kan, zooals wij onzen minimum-eisch stelden. Zoo zijn de Engelsche Labour Party en de Russische Bund vertegenwoordigd. Wij denken er niet aan op de diplomatie van Troelstra, en van Wibaut misschien ook, in te gaan, om ons als vakvereeniging te laten behandelen. Wij behooren als politieke partij **in het Bureau**. Bovendien is onze aansluiting tevens in het belang van de Internationale zelve. De Labour Party laat men klakkeloos toe, op advies nog wel van Kautsky en misschien terecht. Maar als men ons dan weigeren zou, zou men het Marxisme internationaal verzwakken.

Maar wat ook gebeurt, wij gaan door op onzen weg. De geschiedenis heeft aangetoond, dat wij noodig zijn. Zoo de Internationale ons onverhoopt weigeren mocht, wij zetten door. (Applaus). Immers wij zijn in Nederland de eenige partij van de werkelijk proletarische politiek.

In dit openingswoord hebben wij een enkel woord van kritiek op Kautsky laten hooren, den man, aan wien wij allen zooveel te danken hebben, wiens theoretisch werk ons aller blik zoo zeer heeft verruimd. Hij heeft thans de laatste hand gelegd aan de „Theorien über den Mehrwert”, en daarmee het werk, door Marx in 1859 met „Zur Kritik der politischen Okonomie” begonnen, beëindigd.

Welnu, Kautsky schrijft dan in de inleiding bij het laatste deel van die „Theorieën”: Een overwinning **op de theorie**, door Marx gegrondvest, is alleen nog maar mogelijk door de overwinning van de door Marx gegrondveste **praktijk**.

Met verandering van enkele woorden is dit volkomen op onze partij van toepassing. De taktiek van dooddrukken, verdringen, zal alleen gelukken, als men onze **praktijk** overneemt. Dan zullen wij heengaan, maar ook geen moment vroeger. Het einde onzer partij is alleen op die wijze gewenscht, en de eenheid van het Nederlandsche proletariaat kan slechts op deze wijze tot stand komen.

Ik heb gezegd, en open het Kongres.

De Voorzitter stelt voor, een telegram van sympathiebetuiging aan de uitgesloten Deutsche bouwvakarbeiders te zenden. Onder applaus wordt hiertoe besloten.